

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

10 iunie 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Nicolae Gordilă,
Judecători Iurie Diaconu, Elena Covalenco, Liliana Catan,
Ion Guzun,

cu participarea:

procurorului Dumitru Graur,
inculpatului Troia Grigore,
avocatului Petru Bălănel,

a judecat în ședință publică recursul ordinar împotriva sentinței Judecătoriei Buiucani din 13 martie 2013 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 25 noiembrie 2013, declarat de avocatul Petru Bălănel și de inculpatul

***Troia Grigore Andrei**, născut la
18 aprilie 1962 în satul Sărata Veche, r-nul Telenești,
locuitor al mun. Chișinău, or. Codru, str. M. Juraveli
11, cetățean al R. Moldova, fără antecedente penale.*

***Termenul de examinare a cauzei**
în instanța de fond: 15 decembrie 2010 - 13 martie 2013,
în instanța de apel: 03 iunie - 25 noiembrie 2013,
în instanța de recurs: 11 februarie - 10 iunie 2014;*

Procedura de citare legal îndeplinită.

Avocatul și inculpatul au solicitat admiterea recursului în sensul declarat.

Procurorul a optat pentru respingerea recursului.

Asupra recursului menționat, Colegiul penal lărgit

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 13 martie 2013, Troia Grigore a fost condamnat în baza art. 196 alin. (4) Cod penal la amendă în mărime de 1000 unități convenționale, adică 20.000 lei, în baza art. 352 alin. (3) lit. d) Cod penal la 3 ani închisoare și în baza art. 361 alin. (2) lit. d) Cod penal la amendă în mărime de 200 unități convenționale, adică 4000 lei.

În temeiul art. 90 Cod penal, executarea pedepsei cu închisoare, stabilite în baza art. 352 alin. 3 lit. (d) Cod penal, a fost suspendată condiționat, pe un termen de probă de 1 an.

Conform art. 84 alin. (1) Cod penal, prin cumulul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită pedeapsa definitivă de 3 ani închisoare, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de probă de 1 an și amendă în mărime de 1100 unități convenționale, adică 22.000 lei, urmînd ca pedepsele stabilite sub formă de închisoare și amendă să fie executate de sine stătător.

2. În fapt, instanța a constatat că inculpatul Troia G., activînd în funcția de director în baza procesului verbal al a ședinței consiliului Societății pe Acțiuni „Zidpetrolcons” nr. 1 din 29.01.1999, unde cota de participare a statului în această întreprindere constituie 88.25% din capitalul social, adică fiind persoană, care gestionează întreprindere comercială, responsabilă de activitatea economico-financiară a întreprinderii, avînd în virtutea acestei funcții permanent drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor de conducător în conformitate cu Legea privind societățile pe acțiuni, nr.1134-XIII din 02.04.1997, fiind obligat să dirijeze în cunoștință de cauză sectorul de muncă încredințat, să acționeze în interesele societății, acceptînd benevol restricțiile impuse de actele normative, contrar obligațiilor și interdicțiilor impuse de funcția deținută, urmărind scopuri personale și-a depășit în mod arbitrar limitele drepturilor și atribuțiilor acordate, în următoarele circumstanțe:

În perioada anilor 2004 - 2005 exercitînd funcția de director al SA „Zidpetrolcons” a fost desemnat se participe la realizarea proiectelor privind Programele de gazificare a Republicii Moldova și Conservarea energiei pentru anii 2003-2010, realizării prevederilor Hotărârii de Guvern nr. 1059 din 29.08.2003 privind aprobarea Programului Național de renovare și descentralizare a sistemelor de alimentare cu căldură a localităților din Republica Moldova, care prevedea utilizarea preponderentă a conductelor bitubulare preizolate amplasate fără canale gata asamblate la fabrică. În vederea realizării Programelor nominalizate Ministerul Energeticii al Republicii Moldova urmarea sondajelor și propunerilor selectate a efectuat un studiu de fezabilitate privind posibilitățile tehnice, financiare și organizatorice, privind producerea de echipamente necesare la modernizarea sistemelor de termoficare a sistemului locative, organizarea centrelor de pregătire a cadrelor în ramura energetică și de consultanță tehnică, reparație și deservirea echipamentelor energetice. În scop de realizare a celor stabilite a fost ideea fondării unei societăți cu răspunderea limitată cu includerea în calitate de fondatori SA „Zidpetrolcons”, „Complecons”, Institutul de proiectate „Gazproiect” și ÎMMR „Rocar” SRL ținînd cont de posibilitățile tehnice ale fiecărui dintre viitorii fondatori. SA „Zidpetrolcons” și SA „Complecons” urmau se acorde cu drept de folosință pentru perioada de funcționare a întreprinderii, încăperile de care dispunea amplasate pe adresa str. Industrială 26 mun. Chișinău. ÎMMR „Rocar” SRL urma să introducă în capitalul statutar al întreprinderii mixte două linii de fabricare a țevilor preizolate echipate cu utilaj care permite producerea țevilor după normele europene și cele republicane, să introducă echipamente pentru termoizolări, utilaje de prelucrare a metalelor, mijloace de transport, mecanisme de încărcare-descărcare, strunguri de tâmplărie, utilaje de control și laborator, și altele

necesare pentru activitatea întreprinderii. Institutul de proiectare „Gazproiect” urma să introducă ca valori diferite proiecte și altă proprietate intelectuală.

Astfel la 06.07.2004, cu aprobarea Ministerului Energeticii al Republicii Moldova între SA „Zidpetrolcons” în persoana directorului inculpatului Troia G., având calitate de „Beneficiar” și ÎMMR „Rocar” în persoana directorului G. Rotar având calitate de „Antreprenor” a fost încheiat contractul de antrepriză nr. 3. Conform clauzelor contractului încheiat, „Antreprenorul” pînă la 31.12.2004 s-a obligat să execute și să întrețină lucrările de construcție - montaj a liniilor de fabricare a țevilor preizolate, utilajului pentru conductele de gaz și dulapurilor de distribuire a energiei electrice, în sumă totală de 1.800.000 lei cu forța de muncă proprie. La rândul său „Beneficiarul” s-a obligat să asigure acces liber la obiectul de construcție, supravegherea desfășurării lucrărilor, prin responsabili tehnici atestați.

Ulterior, inculpatul Troia G., directorul SA „Zidpetrolcons”, urmărind scopul creării condițiilor prioritare, având acces la informația de uz de serviciu, conștientizînd și prevăzînd consecințele ilegale a acțiunilor sale, intenționat folosindu-se de situația de serviciu, contrar prevederilor pt. 1), 2) al Hotărârii Guvernului nr. 1458 din 12.11.2002 cu privire la aprobarea Regulamentului privind selectarea investitorilor pentru fondarea întreprinderilor noi sau pentru majorare; capitalului social al celor existente, care prevede, că „se pune în sarcina organelor centrale ce specialitate, prin intermediul reprezentanților statului în societățile economice, al căror capital social conține o cotă-parte a proprietății de stat, să asigure aplicarea de către societățile respective a prevederilor Regulamentului privind selectarea investitorilor pentru fondarea întreprinderilor noi sau pentru majorarea capitalului social al celor existente”;

Contrar prevederilor art. 73 alin. (3) a Legii privind Societățile pe Acțiuni nr.1134-XII din 02.04.1997, care prevede, că „persoana cu funcții de răspundere a societății este obligată se acționeze în interesele societății”, **la 18.01.2005** acționînd în mod arbitrar, încălcînd ordinea stabilită de realizare a acestui drept **a încheiat din numele societății „Zidpetrolcons” contractul nr.1 și anexa respectivă**, potrivit căreia SA „Zidpetrolcons” se obligă să suporte toate cheltuielile necesare în obiectul de producere, situat pe str. Industrială 26 mun. Chișinău, ca viitor loc de bază a activității în comun, în termen de pînă la 01.07.2005, și anume suportarea cheltuielilor privind salariile și impozitele aferente plătite angajaților ÎMMR „Rocar” pentru lucrările și serviciile executate la obiect, costul lucrărilor utilajelor, instrumentelor energic materialelor utilizate, proiectelor și serviciilor plătite de ÎMMR „Rocar”, astfel acționînd în detrimentul intereselor societăților menționate.

În consecință, directorul ÎMMR „Rocar” G. Rotar a adresat o cerere prealabilă întreprinderii SA „Zidpetrolcons” privind achitarea sumelor contractate în baza contractului nr. 2 din 18 ianuarie 2005.

Instanța a reținut că, inculpatul Troia G., prin încheierea contractului **nr. 2 și anexa la acesta din 18.01.2005** a acționat în mod arbitrar, **cauzînd daune bugetului de stat. Aceste au survenit ca rezultat al abuzului de încrederea acordată, prin depășirea în mod arbitrar drepturilor și atribuțiilor acordate, încălcînd prevederile statutului SA „Zidpetrolcons”, potrivit căruia luarea**

deciziilor privind încheierea tranzacțiilor de proporții, dacă obiect al acestor tranzacții este achiziționarea (înstrăinarea), transmiterea (primirea) în gaj (în arenda cu drept de răscumpărare) a bunurilor, valoarea cărora constituie mai mult de 50% din costul activelor Societății, este de competența exclusivă a Adunării generale a acționarilor (pct.7.2, alin.6), iar în cazul în care valoarea bunurilor constituie mai mult de 25% din costul activelor Societății - atribuția exclusivă o are Consiliul Societății.

Totodată, *inculpatul, nefiind persoană care gestionează întreprindere comercială, responsabilă de activitatea economico-financiară a întreprinderii, neavând în virtutea acestei funcții permanent drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor de conducător la întreprinderea SA „Complecons”, deoarece administratorul acesteia fiind numit V. Condrașov, fapt confirmat prin informația de la Camera înregistrării de Stat, a acționat contrar prevederilor Legii privind societățile pe acțiuni.* Inculpatul Troia G., neavând careva atribuții de conducere *a încheiat contractul nr. 1 din 18.01.2005 și anexa la acesta, introducând numele său în locul directorului SA „Complecons”, a confecționat și a folosit contractul nominalizat care-i acordă drepturi și care reprezintă document oficial fals, astfel, realizând latura obiectivă a componenței de infracțiune prevăzută la art.361 alin. (2) lit. d) Cod penal, fapta soldată cu daune în proporții mari intereselor publice - statului, deoarece SA „Complecons” având integral la baza sa patrimoniul de stat, fapt confirmat prin ordinul Departamentului privatizării și administrării proprietății de stat din 16.03.1999 nr.77/03.*

Instanța a încadrat acțiunile inculpatului în baza art. 196 alin. (4) Cod penal, ca cauzarea de daune materiale în proporții deosebit de mari proprietarului prin abuz de încredere, fapta neconstituind o însușire, în baza art. 352 alin. (3) lit. d) Cod penal, ca samavolnicia, adică exercitarea unui drept presupus în mod arbitrar și prin încălcarea ordinii stabilite, prin cauzarea de daune intereselor publice în proporții deosebit de mari și în baza art. 361 alin. (2) lit. d) Cod penal, ca confecționarea și folosirea documentelor oficiale false, care acordă drepturi, soldate cu daune în proporții mari intereselor publice.

La stabilirea pedepsei, instanța a ținut cont că inculpatul a comis infracțiuni ce fac parte din categoria celor ușoare, mai puțin grave și grave, că el nu are antecedente penale, este caracterizat pozitiv, că circumstanțe agravante nu au fost stabilite pe caz, concluzionând justificat și echitabil aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal față de inculpat.

3. Procurorul a declarat apel, solicitând casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatului să-i fie numită pedeapsa, în conformitate cu art. 84 Cod penal, de 5 ani închisoare cu executare și amendă în mărime de 1800 unități convenționale, adică 36.000 lei.

Apelantul a menționat că pedeapsa aplicată inculpatului este una neechivalentă faptelor comise, iar circumstanțele descrise de instanță drept atenuante nu se regăsesc în speță.

3.1. Avocatul P. Bălănel și inculpatul la fel au declarat apeluri, solicitând casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care ultimul să fie achitat.

Apelanții au menționat că circumstanțele de fapt și de drept invocate de către procuror în rechizitoriu nu corespund realității, sunt lipsite de probe și nu se încadrează juridic în prevederile infracțiunilor imputate.

Instanța a constatat și descris componentele altei infracțiuni, neincriminate inculpatului, prevăzute la art. 335 Cod penal.

Lipsește latura obiectivă a infracțiunilor prevăzute la art. 352 Cod penal, pe motiv că nu s-a stabilit care a fost scopul personal al inculpatului la semnarea contractelor nr. 1 și nr. 2 din 18.01.2005, în ce constau aceste scopuri personale.

CCCEC a efectuat revizii tematice la SA „Zidpetrolcons”, SA „Complecons” și controlul reconvențional la ÎMMR „Rocaro”, pe perioada anilor 2004-2007. Încălcări privind corectitudinea administrării, înstrăinării patrimoniului societăților și achitarea datoriilor față de creditor, controlul nu a stabilit.

Lipsa prejudiciului este confirmată prin lipsa părții vătămate, ori suma de 2.272.038 lei și 41.037,97 lei a fost formulată arbitrar de către organul de urmărire penală și judecată.

Astfel, nu este clar dacă este cauzat vre-un prejudiciu în general, care este mărimea acestuia și cui a fost cauzat.

În speță trebuia numită o expertiză care să răspundă ferm la existența, caracterul și întinderea prejudiciului.

Contractul nr. 1 din 18 ianuarie 2005 a fost vizat de către Președintele Consiliului SA „Zidpetrolcons” – M. Dolma, ceea ce confirmă faptul că Troia G. a acționat cu acordul reprezentantului Statului.

Martorul M. Dolma a declarat ferm că nu a fost pricinuit nici un prejudiciu SA, contractele au fost vizate de către dumnealui, și conducerea Ministerului Energeticii era la curent cu aceste contracte.

Dacă contractele nominalizate erau ilegale, era necesar să fie declarate nule sau reziliate. Ele rămân a fi valabile, ceea ce confirmă încă o dată că Ministerul Energeticii a fost de acord cu conținutul acestora.

Din motivele indicate lipsește și latura obiectivă a infracțiunii prevăzute de art. 196 alin. (4) Cod penal, partea acuzării neprezentând probe în acest sens.

Pe capătul de acuzare înaintat în baza art. 361 alin. (2) lit. d) Cod penal, instanța de fond incorect a apreciat probele administrate și caracterul acțiunilor săvârșite de inculpat, deoarece acesta nu a confecționat nici un act fals, deținând ștampila și administrând SA „Complecons” în baza ordinului Ministerului, acțiunile acestuia neîncadrându-se în calificarea infracțiunii de fals.

Urmînd această logică, înseamnă că și predecesorii lui Troia G., care au condus în baza unor circumstanțe similare SA „Complecons”, au semnat acte de primire-predare, recepționare a lucrărilor sunt pasibili de învinuire în comiterea infracțiunii de fals.

Investigarea cauzelor penale pornite pe art. 266, 269 alin. (1) CPP, ține de competența Ministerului Afacerilor Interne.

Rezultă că CNA a efectuat urmărirea penală cu depășirea competenței, ceea ce constituie o încălcare procesuală flagrantă.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 25 noiembrie 2013, apelurile au fost admise, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță.

Procesul penal pe capetele de învinuire în baza art. 196 alin. (4) și 361 alin. (2) lit. d) Cod penal a fost încetat, pe motivul expirării termenului de prescripție tragerii la răspundere penală, cu liberarea de răspundere penală conform art. 60 alin. (1) lit. b) Cod penal.

În baza art. 352 alin. (3) lit. d) Cod penal, inculpatului i-a fost stabilită pedeapsa de 3 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, de la reținere.

În rest, sentința a fost menținută.

Instanța de apel a relevat că instanța de fond pe deplin a constatat starea de fapt și de drept, a acțiunilor săvârșite de inculpat, a dat o apreciere juridică cuvenită probelor administrate, în conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală și corect a încadra acțiunile inculpatului în baza art. 196 alin. (4), 352 alin. (3) lit. d) și 361 alin. (2) lit. d) Cod penal.

Prin acțiunile sale inculpatul a cauzat daune bugetului de stat. Aceste au survenit ca rezultat al abuzului de încredere, prin depășirea în mod arbitrar drepturilor și atribuțiilor acordate încălcând prevederile statutului SA „Zidpetrolcons”, potrivit căruia luarea deciziilor privind încheierea tranzacțiilor de proporții, dacă obiect al acestor tranzacții este achiziționarea (înstrăinarea), transmiterea (primirea) în gaj (în arenda cu drept de răscumpărare) a bunurilor, valoarea cărora constituie mai mult de 50% din costul activelor Societății, este de competența exclusivă a Adunării generale a acționarilor (pct.7.2, alin.6), iar în cazul în care valoarea bunurilor constituie mai mult de 25% din costul activelor Societății - atribuția (exclusivă o are Consiliul Societății.

Totodată, instanța de apel a constatat că inculpatul, ***nefiind persoană, care gestionează întreprindere comercială, responsabilă de activitatea economico-financiară a întreprinderii, neavând în virtutea acestei funcții permanent drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor de conducător la întreprinderea SA „Complecons”, deoarece administratorul acesteia fiind numit V. Condrașov, fapt confirmat prin informația de la Camera înregistrării de Stat (f.d. 100), a acționat contrar prevederilor Legii privind societățile pe acțiuni. Inculpatul Troia Grigore, neavând careva atribuții de conducere a încheiat contractul nr. 1 din 18.01.2005 și anexa la acesta, introducând numele său în locul directorului SA „Complecons”, a confecționat și a folosit contractul nominalizat care-i acordă drepturi și care reprezintă document oficial fals***, astfel, realizând latura obiectivă a componenței de infracțiune prevăzută la art. 361 alin. (2) lit. d) Cod penal, fapta soldată cu daune în proporții mari intereselor publice - statului, deoarece SA „Complecons” având integral la baza sa patrimoniul de stat, fapt confirmat prin ordinul Departamentului privatizării și administrării proprietății de stat din 16.03 1999 nr.77/03.

Instanța a statuat că infracțiunile au fost comise în anii 2004-2005, 2007. Având în vedere că infracțiunile prevăzute la art. 196 alin. (4), 361 alin. (2) lit. d) Cod penal se atribuie categoriilor celor mai puțin grave, inculpatul urmează a fi eliberat de răspundere penală, din motivul expirării termenului de prescripție de tragere a răspundere penală.

Pedeapsa stabilită inculpatului în baza art. 352 alin. (3) lit. d) Cod penal este prea blândă.

La examinarea cauzei s-au stabilit circumstanțe atenuante că inculpatul anterior nu a fost condamnat, se caracterizează pozitiv, iar circumstanțe agravante nu au fost stabilite.

În aceste circumstanțe, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana inculpatului, instanța de apel a concluzionat a-i stabili inculpatului o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani.

În final, instanța de apel a conchis că motivele invocate în apelul declarat de procuror și apelul comun al inculpatului și avocatului P. Bălănel sunt fondate și servesc temei pentru admiterea lor parțială.

5. Avocatul P. Bălănel și inculpatul au declarat recurs ordinar, în care solicită casarea hotărârilor adoptate, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie achitat.

Recurenții au specificat că acțiunile inculpatului nu întrunesc elementele infracțiunii prevăzute de art. 352 alin. (3) lit. d) Cod penal.

Astfel, instanța de fond a stabilit că „...inculpatul Troia G. în perioada anului 2005, având funcția de director al SA „Zidpetrolcons”, fiind persoană care gestionează întreprindere comercială, urmărind scopuri personale, și-a depășit în mod arbitrar limitele drepturilor și atribuțiilor acordate (pag. 204 alin. 1), ...folosindu-se de situația de serviciu (pag. 205, alin. 2 rîndul 4), acționînd în detrimentul societății menționate a semnat la data de 18.01.2005 în numele societății SA „Zidpetrolcons” și SA „Complecons” contractele nr. 1 și nr. 2 acționînd în detrimentul societăților menționate”.

Deci, instanța a constatat și descris componentele infracțiunii prevăzute de art. 335 Cod penal, atît ca calitate a subiectului, cît și acțiunile acestuia.

Cu toate acestea, faptele respective au fost calificate de către instanța de fond și instanța de apel în baza art. 352 alin. (3) lit. d) Cod penal, adică exercitarea unui drept legitim sau presupus în mod arbitrar prin încălcarea ordinii stabilite, dacă sau cauzat daune în proporții mari intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice și juridice.

Instanțele nu au stabilit care a fost scopul personal al inculpatului la semnarea contractelor nr. 1 și nr. 2 din 18.01.2005, ori în sentință se menționează despre „urmărirea scopurilor prioritare”, fără ca acestea să fie elucidate și probate, ori cel puțin să fie descris în ce constau aceste scopuri personale.

Conform răspunsului CCCEC nr. 03-1/539 din septembrie 2009 la demersul Procuraturii Generale nr. 24-264/09-1958 din 08.07.2009 rezultă: CCCEC conform solicitării Procuraturii Generale nr. 24-264/09-1958 din 08.07.2009 a efectuat reviziile tematice la SA „Zidpetrolcons” și SA „Complecons” și controlul reconvențional la ÎMMR „Rocaró”, pe perioada anilor 2004-2007, încălcări privind corectitudinea administrării, înstrăinării patrimoniului societăților și achitarea datoriilor față de creditor, controlul nu a stabilit.

Lipsa prejudiciului este de asemeni confirmată prin lipsa părții vătămate atît în cadrul urmăririi penale, cît și în cadrul examinării propriu-zise în ședințele de judecată, ori suma de 2.272.038 lei și 41.037,97 lei a fost formulată arbitrar de către organul de urmărire penală și judecată.

Astfel pînă la data de astăzi nu este clar dacă este cauzat vre-un prejudiciu în general, iar dacă este cauzat care este mărimea acestuia și cui a fost cauzat.

În speță trebuia numită o expertiză care să răspundă ferm la existența, caracterul și întinderea prejudiciului.

Demersul pentru efectuarea unei expertize contabile a fost respins de către instanța de apel neîntemeiat.

Nu există legătură cauzală între contractele nr. 1 din 18.01.2005 și nr. 2 din 18.01.2005 și pretinsul prejudiciu în mărime de 2.272.038 lei și 41.037,97 lei cauzat de către Troia G. Deoarece, așa cum rezultă din materialele dosarului, urmărirea penală a fost începută la cererea Ministerului Economiei, care a solicitat luarea măsurilor de rigoare referitor la legalitatea formării creanțelor și acțiunilor de inițiere și desfășurare a procesului de insolvență prin care a fost pus în pericol patrimoniul statului, precum și intentarea acțiunilor de anulare a hotărârilor judecătorești.

Inițial prin scrisoarea nr. 24-264/09 din decembrie 2010 Procuratura Generală a informat Ministerul Economiei că examinează versiunea insolvenței fictive, asupra căreia organul de urmărire penală se va expune la adoptarea hotărârii.

Asupra acestor cereri organul de urmărire penală nu s-a expus pînă în prezent.

Troia G. s-a eliberat din funcție în anul 2005, funcția de administrator al SA „Zidpetrolcons” fiind preluată de Ș. Tăbăcaru, el și deținător a 7 % cotă-parte din societatea ÎMMR „Rocar” (beneficiarul imobilelor deturnate), a semnat actele de îndeplinire a lucrărilor facturile fiscale etc. din numele SA „Zidpetrolcons”, și asta cu vădit conflict de interese (fiind numit în funcție de administrator al SA „Zidpetrolcons” de către Ministerul Energeticii la propunerea administratorului ÎMMR „Rocar”), fapt confirmat prin declarațiile lui G. Rotar.

Ș. Tăbăcaru a semnat toate actele de recepție a lucrărilor și facturile de la ÎMMR „Rocar” fără a avea împuterniciri, dat fiind faptul că conform extrasului prezentat de la Camera înregistrării de Stat administrator al întreprinderii SA „Zidpetrolcons” este tot domnul Troia G.

Apare întrebarea în ce bază a semnat Ș. Tăbăcaru actele și de ce organul de urmărire penală nu a atras atenția asupra acestui fapt important, de altfel crucial pentru cauza dată.

Instanța de fond greșit a făcut trimitere la declarațiile martorilor G. Rotar și M. Dolma, deoarece fiind audiat în calitate de martor în primă instanță, la întrebarea avocatului P. Bălanel, dacă i-a înmînat personal inculpatul Troia G. contractele nr. 1 și nr. 2 din 18.01.2005, martorul G. Rotar, administratorul ÎMMR „Rocar” a răspuns ferm că Troia G. nu ia înmînat aceste contracte, și nici nu le-a văzut niciodată la Troia G., iar în cadrul audierilor lui G. Rotar în ședințele instanței de apel acesta și-a schimbat depozițiile, susținînd că contractele au fost semnate în biroul din incinta Ministerului Energeticii.

Același G. Rotar a confirmat că Consiliul Societății SA „Zidpetrolcons”, conducerea Ministrului Energeticii erau la curent cu contractele nr. 1 și nr. 2 din 18.01.2005 și nu au avut careva obiecții la conținutul acestora, fapt confirmat prin scrisoarea Ministerului Energeticii nr. 0904-149 din 18.01.2005, semnată de către viceministrul P. Vasilev prin care Ministrul Energeticii susține pe deplin propunerea din partea ÎMMR „Rocar” referitor la cheltuielile suportate de acesta

la obiectul de producere, și confirmă că „...toate cheltuielile efectuate de ÎMMR „Rocaró” vor fi luate la evidentă și primite ca o parte a bunurilor”.

Contractul nr. 1 din 18.01.2005 a fost vizat de către Președintele Consiliului SA „Zidpetrolcons” – M. Dolma, ceea ce confirmă faptul că Troia G. a acționat cu acordul reprezentantului Statului.

Fiind audiat în calitate de martor, Președintele Consiliului de Administrație al SA „Zidpetrolcons” – M. Dolma la întrebarea instanței dacă a fost totuși cauzat prin acțiunile inculpatului Troia G. vre-un prejudiciu, acesta a declarat ferm că nu a fost pricinuit nici un prejudiciu, contractele au fost vizate de către dumnealui, și conducerea Ministerului Energeticii era la curent cu aceste contracte.

Din motivele indicate mai sus lipsește latura obiectivă a infracțiunilor partea acuzării neprezentând probe prin care s-a dovedit vina inculpatului Troia G. prin care a cauzat daune materiale prin înșelăciune sau abuz de încredere și samavolnicie.

Referitor la capătul de acuzare înaintat în baza art. 361 alin. 2 lit. d) Cod penal prin care Troia G. se învinuiește că a cauzat un prejudiciu de 41.037,97 lei SA „Complecons”, consideră că instanța de fond incorect a apreciat probele administrate, precum și caracterul acțiunilor săvârșite de inculpatul Troia G., deoarece acesta nu a confecționat nici un act fals, deținând ștampila și administrând întreprinderea SA „Complecons” în baza ordinului Ministerului, acțiunile acestuia neîncadrându-se în calificarea infracțiunii de fals.

Urmînd această logică, înseamnă că și predecesorii lui Troia G., care au condus în baza unor circumstanțe similare întreprinderea SA „Complecons”, au semnat acte de primire-predare, recepționare a lucrărilor sunt pasibili de învinuire în comiterea infracțiunii de fals?

În drept, recursul este întemeiat în baza art. 427 alin. (1) pct. 4), 5), 8), 12) Cod de procedură penală.

6. Judecînd recursul ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și argumentelor invocate, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală hotărîrile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv cînd instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și cînd hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția. În conformitate cu art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs este în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația inculpatului.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărîrea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Sub acest aspect se atestă că instanțele de fond și de apel au comis următoarele erori de drept.

În primul rînd, potrivit art. 325 alin. (1), 384 alin. (3), 385 alin. (1) pct. 1) - 4), 394 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, judecarea cauzei în primă instanță se efectuează în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu. Sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. La adoptarea sentinței,

instanța de judecată soluționează chestiunile dacă a avut loc fapta de săvârșirea căreia este învinuit inculpatul, dacă această faptă a fost săvârșită de inculpat, dacă fapta întrunește elementele infracțiunii și de care anume lege penală este prevăzută ea, dacă inculpatul este vinovat de săvârșirea acestei infracțiuni. Partea descriptivă a sentinței de condamnare trebuie să cuprindă descrierea faptei criminale, considerată ca fiind dovedită, indicându-se locul, timpul, modul săvârșirii ei, forma și gradul de vinovăție, motivele și consecințele infracțiunii.

Aceste prevederi legale nu au fost respectate cu strictețe de către instanța de fond.

Astfel, potrivit rechizitoriului, inculpatul este acuzat că a comis infracțiuni prevăzute la art. 352 alin. (3) lit. d), art. 361 alin. (1), art. 196 alin. (4) Cod penal.

Totodată, conform descriptivului sentinței (v. 2, f.d. 204, pct. 2 din decizie), instanța de fond:

a) pe episodul privind infracțiunea prevăzută la art. 352 alin. d) Cod penal a constatat că inculpatul: **„la 18.01.2005 acționând în mod arbitrar, încălcând ordinea stabilită de realizare a acestui drept a încheiat din numele societății „Zidpetrolcons” contractul nr.1 și anexa respectivă”**, pe când în rechizitoriu inculpatului îi este incriminat pe acest capăt de acuzare încheierea la 18.01.2005 a altui act - contractul nr.1 și anexa respectivă.

Tot aici, instanța de fond a constatat circumstanțe neimputate în rechizitoriu, că: **„cauzând daune bugetului de stat. Aceste au survenit ca rezultat al abuzului de încrederea acordată, prin depășirea în mod arbitrar drepturilor și atribuțiilor acordate, încălcând prevederile statutului SA „Zidpetrolcons”, potrivit căruia luarea deciziilor privind încheierea tranzacțiilor de proporții, dacă obiect al acestor tranzacții este achiziționarea (înstrăinarea), transmiterea (primirea) în gaj (în arenda cu drept de răscumpărare) a bunurilor, valoarea cărora constituie mai mult de 50% din costul activelor Societății, este de competența exclusivă a Adunării generale a acționarilor (pct.7.2, alin.6), iar în cazul în care valoarea bunurilor constituie mai mult de 25% din costul activelor Societății - atribuția exclusivă o are Consiliul Societății”**.

Deci, instanța a ignorat și a depășit limitele învinuirii imputate inculpatului prin rechizitoriu.

b) pe capătul de învinuire în baza art. 361 alin. (1) Cod penal, nu a constatat fapta în raport cu împrejurările invocate în rechizitoriu și a depășit limitele învinuirii constatând circumstanțe neincriminate inculpatului, că: **„inculpatul, nefiind persoană care gestionează întreprindere comercială, responsabilă de activitatea economico-financiară a întreprinderii, neavând în virtutea acestei funcții permanent drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor de conducător la întreprinderea SA „Complecons”, deoarece administratorul acesteia fiind numit V. Condrașov, fapt confirmat prin informația de la Camera înregistrării de Stat, a acționat contrar prevederilor Legii privind societățile pe acțiuni..., a încheiat contractul nr. 1 din 18.01.2005 și anexa la acesta, introducând numele său în locul directorului SA „Complecons”, a confecționat și a folosit contractul nominalizat care-i acordă drepturi și care reprezintă document oficial fals, astfel, realizând latura obiectivă a componentei de infracțiune prevăzută la art.361 alin. (2) lit. d) Cod penal, fapta soldată cu daune**

în proporții mari intereselor publice - statului, deoarece SA „Complecons” avînd integral la baza sa patrimoniul de stat, fapt confirmat prin ordinul Departamentului privatizării și administrării proprietății de stat din 16.03.1999 nr.77/03”.

Mai mult, inculpatul a fost condamnat în baza altui articol decît cel incriminat prin rechizitoriu, adică în baza art. 361 alin. (2) lit. d) Cod penal, probabil în temeiul actului conținut în materialele cauzei, fără dată și intitulat: „Proces verbal de corectare a erorilor materiale” (v. 2, f.d. 190). Însă, acest act, care modifică parțial învinuirea inițială pe toate capetele de acuzare, nu a fost menționat și apreciat în sentință, în raport cu prescripțiile Codului de procedură penală la capitolul dat.

c) pe art. 196 alin. (4) Cod penal nu este în genere constatată fapta.

Prin urmare, prima instanță nu a soluționat fondul cauzei penale în raport cu împrejurările invocate în rechizitoriu și prescripțiile de drept enunțate, adoptînd o sentință care nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

În al doilea rînd, potrivit art. 414 alin. (1) și (5) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecînd apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. Instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel. Conform art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date. În corespundere cu jurisprudența națională, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat ori trebuia să se pronunțe prima instanță și care, prin apel, se transmit instanței de apel sînt următoarele: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvîrșită ori nu; dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă. În ce privește chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel, acestea sînt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii; dacă normele de drept procesual și penal au fost corect aplicate. În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărîrea instanței de fond urmează a fi desființată, cu rejudecarea cauzei.

Instanța de apel nu a respectat normele de drept enunțate.

Or, potrivit părții descriptive a deciziei contestate, instanța de apel nu a reacționat în nici un fel asupra erorilor de drept comise de instanța de fond și le-a repetat întocmai.

Totodată, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra niciunui motiv din cele invocate în apelul apărării, inclusiv cele reproduse în pct. 3 și 5 din prezenta decizie.

Pe lîngă aceasta, soluția instanței de apel privind încetarea procesului penal pe capetele de învinuire în baza art. 196 alin. (4) și 361 alin. (2) lit. d) Cod penal pe motivul expirării termenului de prescripție tragerii la răspundere penală, cu liberarea de răspundere penală conform art. 60 alin. (1) lit. b) Cod penal, contravine art. 389 alin. (4) pct. 3) Cod de procedură penală, care prescrie că în asemenea cazuri instanța adoptă o sentință de condamnare cu liberarea de pedeapsă (pct. 4 din decizie).

În al treilea rînd, potrivit art. 6 par. 1, 2 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale și art. 19 alin. (1), 25 alin. (4) Cod de procedură penală, orice persoană are dreptul la examinarea și soluționarea cauzei sale de către o instanță legal constituită, care va acționa în conformitate cu prezentul cod. Nimeni nu poate fi lipsit de dreptul de a-i fi judecată cauza de acea instanță și de acel judecător în competența cărora ea este dată prin lege. Conform art. 30 alin. (5), 31 alin. (1), (3) Cod de procedură penală, apelurile împotriva hotărîrilor judecătorești în cauzele penale se judecă în complet format din 3 judecători, care trebuie să rămîină același în tot cursul judecării cauzei. În cazul în care cauza se judecă de un complet format din 3 judecători și unul din aceștia nu poate participa în continuare la judecarea cauzei din motiv de boală îndelungată, deces sau din motivul eliberării din funcție în condițiile legii, acest judecător este înlocuit de un alt judecător și cauza se judecă în continuare. În corespundere cu art. 6/1 alin. (1/1) și (2) din Legea privind organizarea judecătorească, schimbarea membrilor completului se face în cazuri excepționale, în baza unei încheieri motivate a președintelui Curții de Apel și potrivit criteriilor obiective stabilite de regulamentul elaborat de Consiliul Superior al Magistraturii. Cauzele repartizate unui complet de judecată nu pot fi trecute altui complet decît în condițiile prevăzute de lege. Potrivit pct. 14 din Regulamentul privind modul de constituire a completelor de judecată și schimbarea membrilor acestora, schimbarea membrilor completului de judecată se impune în cazurile în care există unul din următoarele temeuri: boală îndelungată, deces, eliberare din funcție, abținere, recuzare, detașare, transferare, promovare, suspendare din funcție, incompatibilități.

Normele enunțate la fel au fost ignorate de instanța de apel.

Astfel, prin încheierea din 03 iunie 2013, pentru judecarea cauzei a fost constituit completul format din judecătorii T. Micu, S. Furdui și I. Iordan, care a și început examinarea cauzei.

Totodată, prin încheierea din 09 septembrie 2013, dat fiind că: „conform ordinului nr. 1 din 02.01.2013 a președintelui Curții de Apel Chișinău, completul de judecată nr. 5 este compus din 2 judecători”, a fost constituit alt complet din judecătorii T. Micu, S. Furdui și G. Iovu, care a continuat judecarea cauzei.

Însă, din conținutul acestei încheieri rezultă că judecătorul I. Iordan a fost înlocuit pe un temei neprevăzut de normele nominalizate, adică prescripțiile legale cu privire la compunerea completului de judecată au fost încălcate de către instanța de apel, iar potrivit stipulărilor din art. 251 alin. (2) și (3) Cod de procedură penală, încălcarea prevederilor legale referitoare la compunerea instanței atrage nulitatea actului procedural. Nulitatea respectivă nu se înlătură în nici un mod, poate fi invocată în orice etapă a procesului și se ia în considerare de instanță, inclusiv din oficiu.

Circumstanțele expuse atestă în mod lucid că ambele instanțe nu a judecat cauza condițiile legii, deoarece au adoptat hotărîri care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, iar instanța de apel nu s-a pronunțat asupra motivelor invocate în apelul apărării.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală instanța de recurs casează total hotărîrea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța

de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanțele de fond și de apel, constituie erori de drept prevăzute în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursurilor declarate, casării totale a deciziei contestate și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de împrejurările expuse, să înlăture erorile menționate, să judece cauza în strictă conformitate cu legea, să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Admite recursul ordinar declarat de avocatul Petru Bălănel și de inculpatul Troia Grigore Andrei, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 25 noiembrie 2013 și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Troia Grigore Andrei urmează a fi eliberat din detenție imediat, din sala de judecată, dacă nu execută măsuri preventive sau pedeapsă penală în baza altor hotărâri judecătorești.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, pronunțată la 01 iulie 2014.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Iurie Diaconu

Elena Covalenco

Liliana Catan

Ion Guzun